

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 kruna.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru, Koroska cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste. — — — Telefon št. 120.

53. številka.

Maribor, dne 13. maja 1921.

Letnik XIII.

Policajdemokrati skušajo omiliti svoj poraz pri občinskih volitvah.

Bobnali so vsi naprednjaki v svet v svojih liberalnih listih, da doživi Slov. ljudska stranka strašen poraz pri občinskih volitvah. Vse nasprotno stranke so pozivale na skupni boj zoper nas. Ko so se začele vršiti volitve, je izid dan za dnevom vedno bolj mašil usta demokrati gospodi, številke so vdarjale po njih, da so postali obupni in majhni. Začeli so premissljevati in iskali potov, kako bi se sami tolažili in kako bi slepili širo javnost. Našli so dobro mazilo. Pred nekaj dnevi so že razglašali liberalni listi, da je SLS le nazadovalec, ker je imela prej vse občine v svojih rokah. Skoro gotovo je, da bo v tem smislu preiskovala deželna vlada položaj in tudi v tem smislu poročala v Beograd. Že danes konstatiramo, da je velika laž, da bi bile pred vojsko vse občine v rokah SLS. Pred vojsko se ni nikjer v nobeni občini volilo po načelih kake izrazite stranke. Merodajni so bili pri volitvah povsod le gospodarski interesi, lokalne težnje posameznih volilcev. Ne smemo pozabiti, da je bil pred vojsko docela drug občinski volilni red, ko manjšine niso prišle nikjer v poštev. Volilci so bili le davkoplačevalci. Z novim volilnim redom so postale čisto druge razmere, zato je sploh velika neumnost, primerjati kako prejšnje volitve, z današnjimi. Edino kar se zamore glede napredovanja in nazadovanja glasov, ki so bili oddani za razne stranke, upoštevati, so izidi volitev za konstituantno in pa za občinske volitve zlasti radi tega, ker so veljali tudi za občinske volitve neizpremenjeni volilni imeniki. Policajdemokrati vlada naj primerja pravilno te številke med seboj in jih pošlje v Beograd, da se tam razni Pašiči in Pribičevići prepričajo o strahovitem porazu centralistov. Slovenija je šla v boj za avtonomistično upravo in je dovolj jasno govorila, še jasneje, nego so to storili Hrvati pri volitvah v ustavotvorno skupščino. Vprašamo samo vlado v Beogradu: Kako si misli zagovarjati še nadalje svoje intrasingentno stališče glede centralistične ustave, ko mora vendar vedeti, da je skoro dve tretjini hrvatskega in slovenskega naroda proti načini dosedanjega vladanja? Preko teh večin vendar ne more biti nobeden pameten državnik na dnevi red in vsiliti ustroj države, ki ga zavrača veliki del naroda. To se pač pravi naravnost podkopavati temelje nove države, ne pa jih utrjevati!

Nov udarec proti ljudskim pravicam.

Demokratski minister prosvete g. Svetozar Pribičević je sklical v Beograd komisije da sestavi načrt novega šolskega zakona za celo državo. Liberalno „Jutro“ prinaša v svojem poročilu z dne 10. t. m. kratak izvleček tega načrta. Že to, kar prinaša „Jutro“, pa zadostuje, da se z vsjo odločenostjo izrečemo proti namecavaniemu roku samoupravnih ljudskih pravic.

Namesto dosedanjih krajevnih šolskih svetov, ki so imeli še v reakcionarni in birokratični Avstriji vsaj nekaj posvetovalne pravice, se avajajo nekakšni šolski odbori, ki pa posebj v osebnih zadevah učiteljstva nimajo prav nobene pravice. Krajevni čuitelji forej ne bodo imeli prav nobenega, tudi ne posvetovalnega, vpliva na nastavljanje učiteljev, ne bodo mogli prav nič zabraniti sami njim ne ljutih oseb in ne bodo smeli izražati prav nobene sodbe ali graje nad slabim učiteljem. Učitelj bo lahko delal v šoli, katero mu pač mora postaviti in ure-

Jugoslovanski klub proti slovenski „Obznani“.

Interpelacija narodnega poslanca dr. Korošca in drugov na gospoda ministra za notranje zadeve radi „Obznane“ proti slovenskemu narodu.

Za „Obznano“ proti komunistom in za „Obznano“ proti zemljoradnikom v Bosni je izšla prve dni meseca maja z datumom od 11. aprila t. l. v Ljubljani s pritrditvijo ministrstva za notranje zadeve nova „Obznana“ proti slovenskemu narodu. Protislovenska „Obznana“ nosi nadpis: Naredba deželne vlade za Slovenijo glede policijskega kaznovanja državi nevarnih demonstrativnih dejanj.

Sedanja vlada koraka brzim korakom v najhujšo reakcijo. Namesto, da bi gradila pravno državo z modernim zakonodajstvom in najširšo svobodo, uvaja v dobi, ko se ustvarja za državo nova ustava, policijski režim, poln denuncijantstva, žandarmerije in jetnišnic.

Čeprav ni na Slovenskem opaziti doslej nikakega pokreta, ki bi ograjal državo ali javni red in mir v državi, vendar je smatrala dež. vlada v Ljubljani za potrebno, da izda s pritrditvijo ministrstva za notranje zadeve najreakcionarnejše izjemne naredbe za Slovenijo. Z njimi se onemogočuje ne samo svoboda govora, tiska in zborovanja, ampak se zabranjuje vsaka še tako opravičena kritika bodisi politične, sodne, finanjske ter vojskine uprave, kajti vsaka najnedolžnejša kritika vsebuje vsaj omalovaževanje izdanih odredb ali jo vsaj pravestni uradniki morejo tako tolmačiti.

Slovenski narod je globoko ogorčen, da se brez poudarjenosti in brez potrebe izdajajo zanj take nazadnjaške naredbe, ki globoko žalijo njegovo ljubezen do svobode in njegovo narodno

jevanje ljudstvo, popolnoma vse po svoji volji, ljudstvo pa bo moralo molčati in plačevati. Ljudstvu se v novem načrtu jemlje pravica, namesto da bi se mu v smislu pravega demokratizma razširila, povečala. Mi smo prepričani, da je ljudstvo tudi poslalo svoje poslanke doli v Beograd v obrambo in v razširjenje svojih pravic, ne pa za omejitev. In te lažidemokratske cilje demokratskega Pribičevića podpirajo tudi naši samostojni, ki sleparijo ljudiz zatrdilom, da so borilci za ljudske pravice.

Druga važna določba je, da naj je vse šolstvo državno; vse dosedanje zasebne ljudske in meščanske šole naj prevzame država. Kaj se pravi to? To se pravi, da bodo določili demokratski elementi, liberalni učitelji, v šoli brezversko sokolaško vzgojo in nobena krščansko misleča rodbina ne bo imela prilike vzgojiti svojih otrok v svojem duhu, ker zasebnih šol ne bo smel nihče osnovati, na državne pa ljudstvo ne bo imelo vpliva.

Napredna in kulturna Nizozemska je dovolila ravno letos zasebne šole, velika protestantovska večina je dovolila to katolikom, svobodna Amerika jih ima; ravno tako Angležka in še cela vrsta drugih naprednih in kulturnih držav. Pri nas pa pripravljajo nasilje in okove, prav po vzgledih najbolj okostenelih reakcionarnih starih Spartancev, kjer niti roditelji otrok, niti plačevalci in vzdrževalci šol nimajo prav nobene pravice soodločevati pri vzgoji in pri izobrazbi in ne morejo uveljaviti svojih krajevnih gospodarskih potreb in ciljev.

Načrt novega šolskega zakona pomeni popolno birokratizacijo šol. Učiteljstvo se odtegne vsakemu vplivu ljudstva in postane samo orodje centralnih vladnih faktorjev prav tako, kakor je bil to v Avstriji državni uradnik. Učitelj ni izvršitelj ljudske volje, temveč je nekak vsiljenec in vsiljivec.

Natančneje bomo o novem učnem načrtu izpregovorili, ko ga dobimo v roke. Že sedaj pa izjavljamo, da se bomo z vsemi postavnimi sredstvi bo-

čast, kajti naredba sloni na tem, da se sumniči njegova zvestoba do države. Tembolj je ogorčen slovenski narod nad to žaljivo naredbo, ker je izšla od vlade, ki ne odgovarja volji naroda in ki nima, kakor so tudi občinske volitve sijajno dokazale, sploh nobenega zaupanja več v narodu.

Naredba se mora smatrati kakor prosto izzivanje slovenskega naroda. Kajti v kolikor bi v posameznih slučajih morda bilo potrebno postopati proti dejanjem, ki so državi nevarni, zadostuje v polni meri zakoni, ki so še do danes v veljavi za Slovenijo. Izdane policijske naredbe so odveč — kajti v kolikor soglašajo z zakoni, so nepotrebne, v kolikor grede preko njih, so nezakonite.

Proti slovenskemu narodu naperjena „Obznana“ tudi očigledno nasprotuje sklepu ustavotvorne skupščine z dne 8. aprila 1921, povodom komunistične „Obznane“, v kojem sklepu se zahteva, da se morajo v bodoče vse koercitivne mere pripraviti in predložiti ustavotvorni skupščini. Slovenska vlada je prezrla ta sklep in istotako ministrstvo za notranje zadeve.

Vprašamo gospodina ministra za notranje zadeve:

Zakaj je dopustil, da se po nepotrebnem razburja in žali slovenski narod z izjemnimi naredbami?

Da-li je voljan vplivati, da slovenska vlada takoj ukine svoje izjemne naredbe in ji naložiti, da v svobodnom duhu samo na podlagi zakonov izvršuje svojo oblast?

Beograd, dne 10. maja 1921.

riili proti načrtu, kakor ga je skuhal Pribičević s svojimi liberalnimi učiteljskimi svetovalci, ker krati še dosejanje pičle ljudske pravice in bije v obraz najelementarnejšim pojmom ljudske samouprave.

Prav v duhu tega novega načrta je Pribičević vsilil Sloveniji novi višji šolski svet, kjer imajo tudi vsi drugi govoriti, samo pravi zastopniki staršev in ljudstva ne. Zato kličemo ljudstvo v boj za obrambo svojih pravic proti samolastnim, stvarno neutemeljenim in naravnost škodljivim demokratskim eksperimentom. V Beogradu zboruje konstituenta, minister prosvete pa nastopa kakor orientalski čezpot, ki gradi in podira po svojem slučajnem razpoloženju. Mislimo, da je Pribičević kot notranji minister napravil v naši državi dovolj neprilik in zmeđe — posebej na Hrvatskem — in zato je že skrajni čas, da je s svojimi laži-demokratskimi slovenskimi političnimi pandurji ne napravi še v Sloveniji kot minister prosvete.

Pomniti pa je tudi treba, da je protiljudski načrt sestavila slovenska liberalna učiteljska organizacija.

Učimo se od Poljakov!

Dvakrat so presenetili Poljaki od prevrata sem celo Evropo. Prvo presenečenje je bila poljska zmaga nad ruskim boljševizmom ravno v času, ko sta mislila Trockij in Ljening, da bo sta zagospodovala s svojimi sovjeti tudi na Poljskem. Poljska zmaga nad boljševiki je kronal mir med obema državama, sklenjen v Rigi.

Zmagoslavna Poljska se je lotila tudi z zavestjo zmage glasovanja v Gornji Sleziji, zanašajoč se na pomoč entente. Izid gornješlezjskega glasovanja je gotovo razočaral Poljake, a nikakor pa jih ni ta neugodni glasovalni rezultat ugnal tako v kozji rog strahu pred Nemci, kot nas Jugoslovane pred meseci koroška plebiscitna polomija.

Takoj po plebiscitnem porazu Poljakov v Gornji Sleziji smo čitali po

časopisju vesti iz Pariza in Londona, ki so dajale Poljakom up na delitev šlezjskega ozemlja med Poljake ter Nemce. No, tudi pri lansiranju upa na delitev Slezije na pritisk zaveznikov so se skazali Poljaki kot narod, ki zaupa samo v svojo lastno politično pretkanost ter vojaško moč.

Poljaki so se zavedali takoj po zanje poraznem izidu šlezjskega glasovanja, da pride prej kot slej čas resnega spora med Nemci in ententariji — doba, ko bo ententa v boju iz strahu pred Nemci se nagnila preko prezira plebiscitnih načel na stran Poljske. Poljska sicer kratka diplomatska potrpežljivost se je izkazala ravno v trenutku, ko je dosegel spor med entento in Nemci malodane vrhunec. V trenutku, ko je bila vsa nemška in ententna pozornost osredotočena na zasledbo nemških obmejnih krajev, so tudi Poljaki položili svojo vojaško oroženo roko prava na gornješlezjsko zemlje, katerega so zasedli po svoji volji v najugodnejšem času.

Z zasedbo gornješlezjskega ozemlja so nam Jugoslovonom podali Poljaki dober nauk: Ne zaupaj obljubam in naklonjenosti entente, ampak pomagaj si sam, četudi z oboroženo silo. Poljaki so sicer obdani krog in okrog ce že ne od naravnostnih ter odkritih sovražnikov, pa vsaj od pritaženo naje prežetih neprijateljev, kakor so bratje Čehi, in vendar so se upali z oboroženo silo razveljaviti pravo plebiscita in udariti celo po „sveti“ ententi, da si pomorejo do upravičene posesti.

Poljska nam je pokazala dvakrat po prevratu, da zna zmagovito braniti priznane jej državne meje, pa tudi povečati svoje državno ozemlje potem pametne izrabe kritično konfliktnih za pleljljavej sovražnih jej sosedov.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Radičevovo gibanje na Hrvatskem je začelo tudi Pašičevemu kabinetu gomazeti po njegovi trhli hrtentenci. Da si zagigura beogradska vlada napram Radičevem početju tudi so pomoč opozicije, je sklical na 11. t. m. Pašič posebno konferenco, na katero so bili poleg ministrov vabljeni tudi zastopniki opozicijskih strank. Na konferenci je poročal notranji minister Drašković o gibanju Radiča, ki že seza v odepitev Hrvatske od kraljevine. Radi tega je tudi po Draškovičevem mnenju tudi dolžnost opozicije, da sodeluje pri vladni akciji proti Radiču. Za Draškovičem je povdaril član Jugoslov. kluba Barič, da tiči srbsko-hrvatski spor v ustavnem vprašanju, ako vlada tozadevno ne bo popustila, lahko pride do preloma. Dr. Trumbić se je zavzemal za sporazum z Radičem. Velevažno je povedal tudi dr. Korošec, da pogloblje plemenski spor ravno sedanja vlada z nepotrebnimi obznanimi v pokrajinah kakor Slovenija, kjer sploh ni protidržavnih elementov. Vlada napram nezadovolju na Hrvatskem bo spor le še povečala.

Naravno kar omenjeni konferenci je vlada morala uvideti, da je sama zakrivila sedanji kaos nezadovolja in da bo morala za razne nasilne korake napram radičevcem prevzeti sama odgovornost.

Konstituenta je zborovala 11. t. m. samo popoldne, ker se je vršil predpoldne pogreb poslanca Denkoviča. Na popoldanski seji je govoril poslanec dr. Hohnjec, ki je govoril o škodljivosti centralizma. Razgovor doktor Hohnjeca sta še govorila radikalec Spalajković in demokrat Agatonič.

Za načelno debato o ustavi je še priglasenih 20 govornikov, vendar je bila debata končana večeraj in se je zvečer glasovalo.

P. a š i č zopet mešetari z ministrskimi portfelji. Draškoviča hočejo demokracijo na vsak način nadomestiti s Pribičevićem, ki je baje edini sposoben, da vžene v kozji rog Radiča. Pribičevići kandidaturi notranjim ministrom se upirajo radikali.

NEMČIJA.

Nemčija se je udala in sprejela londonski ultimatum v vseh točkah. Ta svoj sklep so sporočili Nemci v London, Pariz, Rim, Bruselj in Tokio. Po tej kapitulaciji mora in se za vezuje Nemčija, da bo izpolnila plačilni nalog naložen jej od reparacijske komisije, da bo izpeljala razorožitev ter obsodbo vojnih krivcev.

SLEZIJA.

Za s e d b a gornješlezjskega ozemlja, od strani Poljakov je rodila v contentnih krogih sklep: razdeliti Gornjo Slezijo med Poljake in Nemce. Poljaki baje dobijo okrožja: Pstino, Rybnik, Velike Strelece in Tarnovico. Nemčiji pa se bo prisodila severna in zapadna Slezija.

Poljaki so dosegli, kar so hoteli in sedaj je Korfanti lahko sklenil z medzavezniško ptebiscitno komisijo ustavitve vojaške operacije in umik poljskih čet na določeno demarkacijsko črto, kjer ostane poljsko vojaštvo do končnoveljavne rešitve gornješlezjskega vprašanja. Gornješlezjski industrijski centri ostanejo pod poljsko vojaško zasedbo.

Politična poročila.

P. Posvetovanje o razmerah na Hrvatskem. V torek, dne 10. t. m., ob 5. uri pop. se je vršilo v kabinetu ministrskega predsednika posvetovanje o položaju, ki je nastal na Hrvatskem. Vlado so zastopali: Pašič, ministar Draškovič in Pribičević. V imenu parlamentarnih skupin so govorili: Dranković in dr. Laginja za Narodni klub, dr. Korošec in Stjepan Barič za Jugoslov. klub, nadalje dr. Trumbić, za radikale Aca Stanojevič in od demokratskega kluba dr. Roje in dr. Gučkinič. Dr. Draškovič je naglašal, da so mere protidržavne agitacije Radiča postale polne. Odposlanci opozicijskih skupin so izjavili, da odklanjajo glade bodočih ukrepov vlade vsako odgovornost, ker so se doslej vršili shodi radičevcev mirno in ne kaže nastopati proti mirnim državljanom z orožjem. Člani opozicije so mnenja, da niso vsi odgovorni in krivdo vlada sama, ki vsiljuje narodni svojo ustavo.

Za režim „močne roke.“ „Jularnji list“ poroča: Na poziv bana dr. Poničevića so se zbrali v Zagrebu dne 10. t. m. najodličnejši zastopniki demokratske stranke, da se posvetujejo o nastalem položaju. Kakor se doznava, so zaupniki sklenili, da se uvede na Hrvatskem režim „močne roke.“ Z drugimi besedami: policijski in žandarski režim.

Stara pesem. Nedavno je priredila radikalna stranka javen shod v Dalju (Stem). Med drugimi je govoril tudi poslanec dr. Kockar, ki se je v svojem govoru dotaknil vprašanja naziva za našo državo. Izjavil je, da ako demokracija ne bodo popustili, je kri za neizogibna, radikalna stranka pa bi potem nastopila z geslom „Velika Srbija.“ Čeprav demokracija ne bodo za hlevali imena „Jugoslavija“, je izjava poslanca dr. Kockarja vendarle značilna.

Dnevne vesti.

d Zaradi praznikov odpade prihodnja ponedeljkova številka „Straže.“

d Preslepili bi nas radi ljubljanski Žerjavovi nasledniki — obznanski triumvirat: Baltič, Ravnihar, Ribnikar. Ti gospodje so dobro zavedajo, da z očitno sokolizacijo ljudskih sol ne smejo na dan v Sloveniji. Da bi pa le vendar vtihotapili v naše ljudske šole duh brezverskega Sokola in svobodenjaštva, so skovali zopet novo naredbo, ki sledeče določa: Šolske zgradbe in šolski prostori se smejo tudi uporabljati za poučna predavanja na polju umstvene ali gospodarske prosvete, ako vodi ta predavanja učitelj. Cela svo bodomiselna zanjka nove naredbe tidi v besedah: „Ako vodi predavanja učitelj, ki je pri nas v Sloveniji od vlade kupljeni Sokol in svobodomislec. Po

tej naredbi bodo hodili po deželskih ljudskih šolah predavat demokracijo kulturobojevniki pod krinko umstvene prosvete, kar se jim bo tudi dovoljevalo, saj bo taka protiverska predavanja vodil slovenski učitelj. Da se bo fa policajdemokratska naredba zlorabljala mesto v umstvene in gospodarsko prosvetne namene — v politične, je jasno kot beli dan. Eno pa je tudi gotovo, da ta naredba ne bo škodovala, in zastrupljala ljudstva vsled dejstva, ker pri našem kmetu je učitelj ničla, in če bo ta skliceval in vabil k zgoraj omenjenem — liberalno prosvetnim predavanjem, bodo bratje Sokoli, sovražniki riža in druga taka demokratska ropotija govorili praznim stenam. Policajdemokratski triumvirat v Ljubljani je hotel sokolizacijo ljudskega šolstva s to novo naredbo prikriti z liberalnim plaščem umstvene in gospodarske prosvete, a je pri tem pozabil na dejstvo po deželi, kjer se ogiblje naš kmet Sokola in učitelja kot nekdo križa. Ker nimajo demokracija v našem ljudstvu nikakih korenin, jim ne bodo pomagale do vkoreninjenja med narodom še tako prikrito zvite obznane!

d Načela zmagujejo in ne teror. To je konstatirala ljubljanska „Jugoslavija“, ki piše: „Proti številnim skrivalcem ne pomaga in po številnih moramo priznati, da je večina slovenskih občin v rokah SLS. Razumljivo je to. Klerikalizem ima namreč načela — naj si bodo misli o njih to ali to — načela so in samo ta zmagujejo.“ S tem je ugotovilo glavno glasilo narodnih socialistov popolni bankerot policajdemokracije v Sloveniji. Veseli nas, da je trezni nasprotnik zavrnil debelo laž „o porazu klerikalizma“, katero širijo politično onemogli jedeesarji v svojih listih. Da, zmagala so načela nad zlobo, hinavščino in izdajstvom. Ljudstvo je govorilo. Volje ljudstva teror ni še nikdar strl. Slava zavednim volilcem!

d Nove policijske odredbe. „Jularnji list“ poroča iz Beograda, da je ministrstvo za notranje zadeve izdelalo in razposlalo vsem pokrajinskim vladam naredbo, v kateri so navedene karni proti onim, ki rujejo proti državnim oblastem, vojski itd. Hvala Bogu Vsaj nekaj izpremembe! Ljubljana je nas osrečilo z „obznano“, Beograd pa z „dopolnitvijo.“ Pa še naj kdo poroče, da policajdemokracija ni na svojem mestu. Vse funkcijonira...

d Dragoceno priznanje. Dolgo zares dolgo smo morali čakati, predno je priznala celjska klepetulja „Nova doba“ politično intrigo, ki je jedeesarjem pripomogla dne 28. novembra t. l. do hipnega uspeha. „Nova doba“ piše: „Za nas demokrate je bila pri minulih občinskih volitvah parola ista kakor pri volitvah v konstituantno: zrušenje klerikalizma. Zato nismo gledali na to, da nastopijo naši somišljeniki v občinah po deželi pod firmo demokratske stranke. Zato so nastopali in delali pod imeni drugih naprednih struj, zlasti Samostojne kmetijske stranke.“ — S tem je „Nova doba“ čiskreditirala celo Samostojno, ki v resnici ni nič drugega — saj to povdarjajo liberalci sami — kakor privešek propadajoče policajdemokracije.

d Narodni skandal. „Slov. Narod“ od dne 10. t. m. predbaciva NSS narodno izdajstvo, ker je zakrivila, da je bil ptujskim županom izvoljen nemškutar Losinšek. Da je JDS ozioroma nje desno krilo SKS še več, a izdajica, dokazuje sledeči slučaj. St. Vid pri Ptujju je slovel za časa brvše Avstrije kot „strammdeutsch“ nemška tarska trdnjava. Kot vojda vsega šentviškega nemškutarstva se je izigraval dobroznani Soštarič žalostnega spomina, ki je ob izbruhu vojne spraval s pomočjo Orniga, Strasschilla in Slatarja veliko število zavednih Slovencev v zapore. Ko je prišel zaželjeni preobrat, je ta prononsirani nemškutar s svojim sinom trepetal kot šiba v vodi. Ob priliki občinskih volitev pa je hotel zopet zaigrati glavno vlogo in SKS ozir. JDS je kandidirala njegovega sina, ki je slovel kot strupenejši nemškutar nego oče. Narodno zavedni možje pri St. Vidu pa so prekrizali račune učiteljstva in nemškutarjev s tem, da so porinili ob priliki občinskih volitev samostojno nemškutarijo v manjšino. S tem so „klerikalci“ preprečili, da bi nam v St. Vidu županoval nemškutar — slabostojnež.

d Volitve v Konjicah so za SLS prav dobro izpadle. Naši demokracije so bili na dan volitve popolnoma pobiti in žalostni. Prvič zato, ker so propadli in drugič, ker niso mogli manifestirati na čast svoji zmagi. Mislili so namreč vleči po trgu „klado“ in pri vsaki hiši, v kateri stanujejo volilci SLS, nasekati tresek. Namerali so tudi imeti v Narodnem domu veselico s plesom, za kar se je pripeljal neki Markeš iz Ljubljane, ki je član konjiškega orkestra, da bi pri plesu pomagal igrati. Pa ta „hec“ mu je prišel precej drag. — Doticno klado pa, ki je bila pripravljena za volilce SLS, pa dajte raje g. nadzorniku Selu, da ne bo vedno kuril selskih drv. Naj si g. nadzornik skuha par obedov pri drvah, ki so mu jih darovali konjiški demokracije za njegov trud pri agitaciji za JDS, za katero se je g. nadzornik mnogo trudil, pa le prav malo dosegel. G. nadzornik, brez zamere, o priložnosti še pa kaj več!

d Smrt Samostojne v okolici Soštanj. Pred državnozbornimi volitvami je v Družmirju neki Janez Dvornik rodil hčerko Samostojno, kateri je bil boter Martin Goršek. Zé jotična se je rodila, ker tudi nati liberalka ni zdrava, zato je vidno pešala, ko pa je pri državnozbornih volitvah iz treh občin samo 25 krogov dobila, je sirota obnemogla. Da bi jo pa vsaj do občinskih volitev še pri življenju ohranili, sta se posebno oče in boter kakor vsa njena žlahta trudili in pehali pri kmetih za zdravila, pa vse zaman boležen je prehitro napredoval in hčerka Samostojna je za vedno zaspala. Očetu, botru in vsam ojetim pristašem pa tem potam najsrčnejše sožalje.

d Severna razmejivna komisija, ki že tako dolgo osrečuje s svojim bivanjem naš obmejni Maribor, je vendar enkrat končala svoje delo. Gospodom pri tej komisiji se je pa naš Maribor tako prijel, da bodo bivali med nami še tam do mesca julija.

d Nepravilno postopanje mariborske davkarije odpravljeno. Dogajalo se je, da mariborski davčni urad pri odmerjanju dohodnine ni upošteval dejstva, da so nekateri posestnikom poginile svinje. Poslanec dr. Hohnjec je tozadevno posredoval pri ljubljanski delegaciji ministrstva za finance, ki je sporočilo davčnemu uradu, da omenjeno postopanje ni bilo zakonito. Posestniki, katerim so poginile svinje, naj ob priliki napovedovanja osebne dohodnine pojasnijo, koliko svinj rabi-jo na svojih posevstvih za redno gospodarstvo, nadalje koliko svinj so kupili namesto poginulih z navedbo cene. V bodoče se bo pri odmerjevanju dohodnine vendarle odbilo izdatke, ki so jih imeli posestniki pri nabavi svinj, kar je pravilno.

d Vzpostavitev železniškega prometa na progah Maribor—Celovec in Spilje—Ljutomer zagotovljena s 1. junijem. Celovška konferenca naših in avstrijskih zastopnikov, katerim so se pritegnili tudi zastopniki južne železnice, je sklenila 9. maja določitev zveznih postaj in izmenjavo obrata na zgoraj omenjenih progah. Da pa hitrost medsebojnega prometa ne bo tolikanj ovirana, se bo vršila medsebojna carinska in obmejna varnostna služba na zveznih in izmenjevalnih postajah. Potnikom na teh dveh progah ne bo treba imeti posebnega potnega lista in vizuma, ampak se bo zahteval samo tranzitni list, ki se bo izpostavljal brezplačno, zaostovala pa bo tudi uradna legitimacija s fotografijo. Prevoz potnikov in prtljage se bo vršil v direktnih vozovih. Na podlagi ravno kar omenjenih medsebojnih — vendar enkrat — pametnih dogovorov bo otvorjen osebni in tovarni promet na obeh zgorajšnjih železniških progah 1. junija.

d Zopetna omejitev železniškega prometa. Obratno ravnanje južne železnice naznanja, da od 11. maja t. l. do preklica ne bodo vozili brzovlakli in osebni vlaki, ki so vozili vsako sredo ob 19. uri t. i. Lloyd ekspres šte. 9, vsak četrtek na Dunaj prihajajoči Lloyd-ekspres vlak šte. 10, vsak torek, četrtek in sobota z Dunaja odhajajoči brzovlak šte. 1 in vsak ponedeljek, sredo in petek na Dunaj prihajajoči brzovlak šte. 2.

d Ukinjenje brezplačne vožnje ruskim beguncem. Ministrstva so o-

bračaja je ukinilo brezplačno vožnjo na železnicah in parobrodih vsem ruskim beguncem.

d Začetek mariborskih porotnih razprav je nastavljen na 13. junija. (Fokratno porotno zasedanje se obeta raztegniti na dobo celih 4 tednov.

d Stavke brez konca in kraja. V Celju so začeli štrajkati krojaški pomočniki, ki zahtevajo 50% zvišanje tedenske mezde. V Ljubljani pa stavkajo kleparski pomočniki, ki tudi zahtevajo 50% zvišanje mezd. Vrše se pa gaganja med delodajalci in delojemalci s posredovanjem vlade.

d Invalidi, pozor! Mnoge občine so na lastne stroške nabavile invalidom umetne ude ali proteze. Toda občine nimajo dovolj sredstev, da bi za mogle skrbeti za invalide. Dolžnost je države, da skrbi za te nesrečneže. Se da j je izšla naredba, ki določa preskušnino za invalide, na kar opozarjamo županstva in invalide. Tiste občine, ki so iz lastnih sredstev nabavile invalidom umetne ude, naj ob priložnosti tozadevnega potrdila zahtevajo od pooverjeništvu za socialno skrb, da jim povrne te stroške. Županstva pa naj opozorijo invalide na to odredbo vlade, da invalidi vsled nepoznanja te naredbe ne bodo trpeli škode.

d Konjska dirka na Teznu pri Mariboru. Kot vsako leto se vrši tudi letos na binkoštno nedeljo in ponedeljek konjska dirka na Teznu pri Mariboru. Začetek dirkanju je nastavljen za obadva dni ob 2. uri popoldne. Za dirko je pripravljenih 44 raznih konj in so razpisana darila v skupnem znesku 40.000 K. Darilna svota je deloma darovana od društva konjskih dirkalcev, 17.000 K so darovali mariborski trgovci in obrtniki, ostalo pa se je prispevalo iz državne blagajne.

d Novice iz Sromil pri Brežicah. Prvi dan Marijinega mesca majnika, se je preselila iz tega sveta šele pet mesecev poročena gospa Amalija Petan, soproga tukajšnjega trgovca in posestnika. Imela je izvanredno veličasten pogreb. Večna luč naj ji svetili! — Deset dni prej pa je neusmiljena smrt pobrala Mihaela Krošelj, posestnika v Oklukovi gori. Bil je mnogo let občinski svetovalec ter vedno zvest pristaš Slov. kmetске zveze. N. v m. p. l.

d Silitrane brzovjavke prepovedane. Ministrstvo je izdalo naredbo, ki določa, da je oddaja takozvanih štiriranih brzovjavk, t. i. brzovjavk z dogovorjenimi znamenji, popolnoma prepovedana.

d Usmiljena vlada. V ruskem listu „Ruli“ je bila objavljena vest, da je vlada g. Pašiča sprejela v „jugoslovansko“ (srbsko: op. ur.) službo 11 tisoč vojakov Wranglove vojske. Ta Wranglovec nameravajo upotrebiti v orožniški službi. Hrvatski poslanec dr. Gjuro Šurmin (Narodni klub) je stavljal na ministra zunanjih poslov tozadevno interpelacijo, v kateri zahteva jasnosti. Ljudje, ki ne umejo našega jezika, vendar ne morejo vršiti orožniške službe po naših krajih. Toda g. Pašič je „dobrosrčen in usmiljen“ gospod, kateremu je za blagor Wranglovec več kot za zadovoljstvo Slovencev in Hrvatov.

d Gornještaj. komunisti. Orožništvo je dne 10. t. m. v Hadersdorfu ob Murici prišlo 4 delavce, ki so se udeležili nasilstva proti dež. glavarju, dr. Rintelenu. Ko je orožništvo spravilo prijete delavce v Bruck, jih je moralo izpustiti, ker je 500 mož broječa delavska četa zasedla vse železniške postaje in ceste, ki vodijo v Bruck, da prepreči izročitev aretiranih sodišču. Orožništvo je bilo prisiljeno, izpustiti na zahtevo komunističnih delavcev vse 4 aretirance.

d Kulturni boj. Šolski svet v Hromovu na Češkem je nedavno odločil, da se ima iz tamošnjih šolskih prostorov odstraniti razpela. Kat. starši pa so sklenili, da ne pošljejo svojih otrok več v šolo. Dober odgovor!

d Nove uradne ure za drž. urade. Vlada je odredila, da se bo v bodoče uračevalo v državnih uradih od 7. ure zjutraj do 1. ure popoldne.

d Nov list „Sedanost.“ V Novem mestu bo začel s 1. junijem t. l. izhajati nov list z imenom „Sedanost.“ Ta list bo oprt na neomajna načela naša SLS in bo vrlo dobro došel Dolenjcu in Belokranjcu. Nov list bo izhajal enkrat na teden. Cena mu bo mesec

no 5 K. Naročila je nasloviti na upravnštvo „Sedanosti“ v Novem mestu. **Čist toplo priporočamo!**

Iz ptujskega okraja.

d Policaidemokrati — narodne izdajice. Demokrati so strašno zatuli v svoja trobila, ko je bil v Ptuj izvoljen za župana socialni demokrat Losinschegg. „Jugoslavija“ pa je posvetila nekoliko temeljiteje v to ranljivo točko demokratstva ter ugotavlja, da je ob priliki volitev v konstituantno hotela NSS večje število ptujskih Nemcev in nemškutarjev izreklamirati, kar je pa JDS preprečila, ker je ugalala, da se bo z njimi pomnožilo število njenih pristašev. Med reklamiranci je bil tudi pek Lozinašek. „Narodnega škandala“ v Ptuj ni kriva NSS, marveč ptujska policajdemokracija.

pt Kmetijski gospodinjski tečaj v Ptuj se prične v torek dne 17. majnika t. l. v veliki vojašnici. Priglasenih je že dovolj obiskovalc. Vendar se še sprejme do 6 kmetijskih deklet. Priglasiti se je takoj pri tajniku na okrajnem zastopu v Ptuj. Ko bo število dopolnjeno, tedaj se na poznejše prošnje za sprejem ne bo mogoče ozirati.

pt Zivnorejcem ptujskega okraja se naznanja, da je odhod na poučevanje za nakup plemenške živine na binkoštni ponedeljek dne 16. majnika z vlakom, ki gre iz Ptuja dopoldan ob pol 11. uri. Priglasenci naj torej ne zamudijo. V torek dne 17. majnika je ogledovanje plemenskih bikov v Slovenjgradu, 18. majnika v Lučah in 19. v Solčavi. K potovalnim stroškom prispeva Zveza kmetijskih podružnic za ptujski okraj, nekaj je sivi pa naj vsak udeleženec vzame seboj. Kmetijska družba za Slovenijo je naznanila, da bo po možnosti dovoila nakupne subvencije za plemenjake in zivnorejce podpirala.

pt V Ptuj se namerava ustanoviti veliko državno drevnico, ako bo dobili potrebno zemljišče.

pt Regulirana struga Pesnice se je sedaj popravila in nasadijo vrbje na obrežju. Lastnike zemljišč ob obrežju Pesnice in druge ljudi se opozarja na to, da naj ne režejo in rujejo posajenega vrbja, ker je to zato na sajeno, da obvaruje obrežje razsula. Poškodovalci bodo kaznovani.

pt Posestnikom in lastnikom zemljišč ob okrajnih cestah, kakor vsem drugim je prepovedano pasti živino na robih okrajnih cest. To v obvestilo, da se ljudje izognejo kazni.

pt Cestna dela za prečižitev okrajne ceste na Ptujski gori v serpentine se prične sredi majnika t. l. Ako bo mogoče, se bo letos cela cesta preložila.

Iz Maribora.

d Občinske volitve v Mariboru. Demokrati širijo po Mariboru vest, da ima Voglar od vlade zagotovilo o razpustu novoizvoljenega občinskega odbora. Mi pozdravljamo ta korak in za-

htevamo, da se volitve takoj razpišejo a ne na podlagi starih, ampak novih volilnih imenikov. Vsakdo, kdor ima jugoslovansko državljanstvo in biva že določeno dobo v Mariboru, mora pač imeti pravico glasovati. Le ven z volitvami, gg. demokrati, a ne jih zavlačevati. Če imate kaj korajžje, vi policajdemokrati, povzročite pri vladi, da takoj razpiše nove volitve.

d Dr. Vladimir Serbec je mesca oktobra lanskega leta na shodu v Mariboru obdoli člani SLS, posebno pa duhovščino, da je v zvezi z Sušteršičem in da dela za Avstrijo. Duhovščina ga je takrat odarilo pe-zvala, da navedel imena. Dr. Serbec tega ni storil. V „Straži“ št. 44, z dne 22. aprila t. l. se je dr. Serbec zopet pozvalo, da pride z imeni n a d a n, a l i p a, d a v a n o d a duhovščini polno zadoščenje za obrekovanje. Ako tega ne stori tekom enega tedna, potem si s svojim molkom sam pritisne pečat podlega obrekovalca in nesramnoga lažnjivca. Preteklo je danes že tri tedne, a dr. Serbec molči kot grob, ne da bi navedel imena ali prekal svoj neosnovane trditve, zato se je dr. Serbec sam proglasil za podlega obrekovalca in nesramnega lažnjivca. In tak človek je še starosta mariborskega Sokola!

d Dr. Serbec piše uvodnike v „Taboru“. Pred volitvami, ko je še mislil, da bo postal župan, se je podpisoval s polnim imenom, zdaj pa nosijo njegovi članki skromni podpis dr. V. S. Dr. Serbec, ki si je že sam pritisnil na čelo pečat lažnjivca in obrekovalca, ker duhovščini ni dal zadoščenja in tudi imen ni navedel, v svojih dolgovoznih člankih laže in obrekuje naprej. Laž je, da je dr. Leskovar snubil ga shodu nemškutarje, res pa je, da o njih niti govoril ni. Laž je, da je SLS snubila socialiste za skupni nastop pri volitvi župana, res pa je, da to zadevno ni bilo nobene snubitve. Laž je seveda tudi, da so glasovali pri volitvi župana v Ptuj narodni socialisti za izrazitega nemškutarja, kaj ti resnica je, da sploh niso glasovali za nobeno stranko. Sicer pa bodo glede Ptuja prizadeti sami odgovorili dr. Serbecu. Mi hočemo konstatirati, da dr. Serbec laže in obrekuje, je, kolikorkrat se oglasi v javnosti. In dr. Serbec bi bil rad mariborski župan! To bi bil župan za „bogove“, ki bi lagal in obrekoval svoje soobčane, kolikorkrat bi usta odprl!

d Grajevredna razvada. Odkar je dovoljen prost uvoz pomeranč iz Italije v našo državo, se je med ljudstvom razpasla grajevredna razvada, da mečejo ljudje olupke pomeranč na liri niki, stopnice in tla. Ze opetovano se je pripetilo, da je ta ali ona oseba stopila na čipek pomeranč, pri čemer se ji je izpodrsnilo in je padla ter se poškodovala. Ljudstvo, pusti gratežljivemu in verolomnemu Lahu pomeranče, naj jih sam pogoltno, ako si jo pa kupiš, ne meči olupkov na tla!

d Zadruga brivcev v Mariboru

slavnemu občinstvu uljudno naznanj, da so brivnice na binkoštno noč, dopoldan odprte, v ponedeljek pa za prte.

Nova trgovina v Mariboru. V Gosposki ulici v Mariboru je otvoril novo trgovino z zlatino in srebrnino g. R. Bizjak. Natančneje v inseratnem delu lista.

Orlovski vestnik.

o Slovesna ustanovitev telovadne ga odseka Orel v Studencih pri Mariboru bo na binkoštni ponedeljek, dne 16. t. m., v prostorih in na vrhu gotilne Šauperl („pri beli zastavi“) v Studencih pri Mariboru. — Slovesni sprejem, zaobljuba članstva in prizvajanje prostih vaj za leto 1921. Potem prosta zabava. Igra tamburaški zbor. Ljubitelji mladine in prijatelji Orla, pridite množtevno! Vsi odseki mariborskega orlovskega okrožja so k udeležbi uljudno vabljeni! Bog živ! — Okr. tajnik.

o Okrožni naraščajski dan v Hočah 22. maja. — Odseki, ki pošljejo svoj naraščaj v Hoče naj prijavijo ta kol število udeležencev br. Fr. Polaku, kaplanu v Hočah! — Vaditelji naraščaja so odgovorni za red na telovadišču vsak za svoj oddelek! — Posamezne skupine bodo igrala poljubne igre. Vaditelji izberite jih! Bog živ!

o Tel. odsek Orel Maribor. Člani se udeležujejo ustanovitve studentskega Orla v civilu z članskimi znaki. — Naraščaj naj pride v spremstvu starišev z svojimi odznaki (taborškimi).

o Tel. krožek Orla! Sestre članice naj se udeležijo ustanovitve studentskega Orla če mogoče v polkroju brez čepice!

Dopisi.

Smartno v Rožni dolini. Če ravno je Kvac s svojo čedno gardo delal s takim obrekovanjem in s tako hudobnimi lažmi čez župnika in župana, vendar je v tej dosedaj uberalno-samostojni trdnjavi zmagala zdrava kmetjska pamet ter je kandidata lista naše KZ dobila 155 glasov, samostojni pa le 71 glasov. Veselje na strani krščanske stranke, ki je v naši občini prvokrat dobila tako častno število je nepopisno. Čast in slava za vednim volilcem, sramota pa ostane gdim lažnjivcem in obrekovalcem.

Imeno. V celjski „Novi dobi“ se je nam dobro znani dopisun samostojnež obregnil v naše moze ter nam dal nasvet, da bi občinski odbor naj bil brez vsakega priveska farovške komande, skrbni gospodarji, dobri družinski očetje po nauku Kristusovem: Dajte Bogu, kar je božjega! Poglejmo si tu te hinavce-samostojneže, je-li so zares tako vzorni moze? Njihov kolevodja Šelekerjev ilona je svoje lepo in vmiro posestvo že pognal po grlu, je zdaj brez premoženja ter upa, da bo njega in njegovo ženo preskrbovala občina. Drugi junak samostojnež Prebil si je z vrvice že večkrat glavo v ka-

dar mu mera slabo kaže, pa z vrvice neusuiljeno pretepa ženo in otroke, a vzgajil si je tako nadbudnega sinka, da mu je lastni sin pri nekem pretepu tri rebra zlomil. Kristjani so pa tako vzorni, da marsikateri naših samostojnežev že več desetletij ni opraviil svojih verskih dolžnosti. Pedarjevi si novi, ki so z dopisunom v tesni zvezi, trobijo nesramno laž, da je občina — podpisala ogromna vojna posojila. — Resnici na ljubo bodi povedano, da je naša občina podpisala samo 1200 krun vojnega posojila. Nadalje ne zadene občine nobena krivda, da je okrajna cesta v tako slabem stanju, saj občina ni okrajni zastop. Ako bi samostojneži ne bili poklicali na pomoč siocer duševno omejenega demokrata Jerica iz Podčetrčka, bi si ne bili mogli sestaviti lastne kandidatne liste.

Narodno gospodarstvo.

g Proti zvišanju desetka. Ker je demokrasko-samostojna vlada uvedla zvišanje tzv. desetka, se kmetjsko ljudstvo nad to krivično povsem upravičeno razburja. Pomisliti je treba, da mladi posestniki, ki prevzemajo posestva, morajo še itak bratom in sestram izplačevati velike svate, ki pomeniijo za gospodarja-začetnika veliki primanikljaj. Precejšnje svot. zahteva tudi notar, in slučaj, da je moral plačati mladi posestnik za notarska pisma več, nego je znašal desetek sam, niso redki. Prizadeti, katerim manjkajo dohodninski viri, zab edejo navadno v dolgove. Radi tega se obračajo kraj. organizacije KZ na gg. poslance Jugoslov. kluba s prošnjo, da naj delujejo za pravično odmerjanje desetka.

g Zopet novi davki. Vlada namerava znovič zvišati davek na sladkor. Zvišanje bo znašalo približno 5 krun pri kilogramu. Zopet nov udarec na revne sloje. Tako se vlada pri nas danes pod vlado kapitalistov, katerim je centralizem dobrodošlo orodje, le da morejo na račun ljudstva delati še večje dobičke!

g Naknadno žigosanje obligacij vojnih posojil. Vlada je odredila, da se bodo tisfe obligacije predvojnih in onih vojnih posojil, ki iz kateregakoli vzroka niso bile svojčas žigosane, žigosale do 31. maja t. l. Tozadevno prošnje, v katerih je naveden vzrok, vsled katerega niso bile poprej žigosane, je odposlati do 31. maja t. l. na delegacijo za finance v Ljubljani. Prošnji, katero je kolkovati s kolkom po 2 dinarja, je še priložiti dotično obligacijo vojnega posojila ter 1 kolek po 5 din.

g Naša puškarska industrija. Vsi slovenski puškariji v Borovljah na Koroškem so se vsled nesrečnega izida ljudskega glasovanja na Koroškem preselili v Kranj, kjer so si ustanovili lastno puškarsko zadrugo. Ta zadruga izdeluje lovske puške prvovrstne kakovosti, izvršuje popravila ter ima v zalogi vsakovrstno orožje, kot: samokrese, pištole, municijo in spliče vse lovske potrebščine, na kar opozarjamo zlasti naše lovce.

g Hmelj. Tržno poročilo. Zatez

Sv. Anton v Slovenskih goricah.

Senčak (251 m) in višina pri Jeruzalemu (245 m). Cerkev je dolga 28 meter in široka 10 m, za župnijo s primeroma dvaipoltisoč prebivalci veliko premajhna. A težnje za pozidanje nove cerkve se razbijajo ob neopripravnem prostoru in se bolje ob pomanjkanju gmotnih sredstev.

Sedanjo cerkev so zidali med letni 1516 in 1546. To se da posneti po treh kamenih-spomenikih, ki so vžidani nad vhodom v cerkev. Nekateri sicer menijo, da so ti kamni ostanki grobnih spomenikov iz cerkve in da so poznej prišli v zid; vendar je to mnenje malo verjetno. Prvi kamen iz l. 1516 kaže namreč takozvane zidarske grbe, kakor so jih imeli nekdanji zidarji-mojstri. Drugi spomenik z letnico 1546 pa pravi, da je Hanš Lucas (cerkev) pokril, kar vendar nima smisla za kakšen grobni spomenik. Tretji kamen pa ima letnici „1546—1828“. Prva letnica nam je že iz drugega kamenta znana in kaže, da je bila cerkev bržčas istega leta zgotovljena. Najstarejši kronist cerkve sv. Antonija, župnik Zemljič (tukaj župnik 1831—1844, umrl 1856), nam k letu

1828 nič posebnega ne omeni. Verjetno pa je, da se je cerkev ravno tega leta popolnoma popravila in osnazila za obisk svojega višjega pastirja, sekovskega škofa Romana Sebastijana Zängerle, ki je naslednje leto 1829 tukaj birmal. — Sicer slog cerkve sam — pozno gotičen — kaže, da je cerkev nastala v začetku 16. stoletja.

Ta cerkev pa ni prva cerkvena stavba na našem prostoru. Neka listina iz leta 1299 že navaja cerkev „s. Anthony“, druga iz l. 1446: cerkev sv. Antonja, ki spada v župnijo sv. Benedikta, enako tudi l. 1460. Sedanja antonjevska župnija je bila torej kakor se bere v listinah, nekda del benediške župnije, ki pa je sama bila že jako zgodaj izločena iz radgonske pražupnije. Župnija Sv. Benedikt je se razprostirala v srednjem veku čez celo negovsko in antonjevško župnijo pa še čez dele trojiške, anovske in sedaj andraševske župnije. Ker je župnijska cerkev stala precej v severozapadnem kotu, ni čudo, da so kmalu na tako oddaljeni in krasni točki, kakor je ravno „Cerkvenjak“, občina, kjer stoji antonjevska cerkev, sezidali prepotrebno podružnico. Župnik je tem oddaljenim župljanom olajševal

spolnjevanje druge cerkvene zapovedi s tem, da je po nedeljah in praznikih pošiljal svojega kaplana k Sv. Antonju, kateri je tukaj opravil službo božjo, potem pa zopet mahal dobri dve uri peš ali pa jezdil nazaj k Sv. Benediktu. Sčasoma je postalo to-le pogosto potovanje semintje neprijetno tako za kaplana, kakor še bolje za tukajšnje župljane, ki so morali do tri ure daleč nositi svoje otroke h krstu in umrle k pogrebu in hoditi k sklepanju sv. zakona v župnijski cerkev. Ljudje so obljubili večkrat — čeravno tudi pri Sv. Antonju, nam ni znano — duhovniku, ako bi se bil stalno pri njih namestil, podporo, prostovoljno bero ali zbirco, kakor pravijo pri nas, župnik je prepustil delno ali pa tudi celo stolo in včasih tudi druge dohodke iz gotovega okoliša, katerega je nakazal v dušeskrbje novega „vikarja“. Zato pa je imal, posebno v zadnjem slučaju, pravico, da je takega vikarja, večkrat enega svojih kaplanov, na novem vikariatu ali podžupniji kratkomalo nastavil ali pa škofu v imenovanje vikarja predlagal. Postal je tako „patron“ nova župnije. Benediški župnik bržčas nikdar ni bil patron sveoantonjevske župnije, ker

je v onem času, ko zasledimo tukaj vikarje, imel vse pravice ne samo radgonskega višjega župnika ampak tudi morebitne patronske pravice svojih nekdanjih vikarijatov — in taka je bila tudi benediška župnija, sekovski škof. Sekovski škof Matija Scheidt (1481—1503) je bil jako bojeviti škof, ki je z ogrskim kraljem Matjažem imel mnogo dragih prepircov in je potreboval za vojno mnogo denarjev. Da si svoje dohodke zviša, dal si je inkorporirati ali utelesiti več bogatejših župnij in je tako postal on pravi župnik — parochus primatus —, ki pa je seveda nastavil na take župnije svojega vikarja. Med temi župnijami je bila tudi radgonska. Na ta način je postal sekovski škof patron vseh nekdanjih radgonskih vikarijatov.

Prvega vikarja pri Sv. Antonju zasledimo v nekem pismu benediškega župnika iz l. 1598, kjer ta svoje mu vikarju piše radi vina, katerega ima dobiti od vsakokratnega antonjevskega vikarja.

Konec prihodnjic.

Širite katoliške liste!

4. maja 1921. Od našega zadnjega poročila se je razpoloženje na tukajšnjem trgu zelo zboljšalo. Tukajšnji lastniki hmelja zahtevajo že do 2900 čeških kron za 50 kg; odjemalci se pa drže rezervirano in se je le nekaj malega prodalo po 1700-1800 čeških kron za 50 kg. Konečno razpoloženje zelo čvrsto, cene rasteče.

g Zamenjavo starih avstroogrskih 1, 2 in 10-kronskih bankovcev bodo izvršili potom posebnih komisij naši davčni uradi v dobi 18. maja do 31. junija 1921. Nepravilno zigosani in nepravilno kolkovani bankovci se ne bodo zamenjali.

g Zadruga banka v Mariboru je prejela od ministrstva za finance pooblastilo za trgovino z devizami, vsled česar more opravljati vsa izplačila in nakazila za tu- in inozemstvo ter posredovati pri izvoznih in uvoznih trgovinah naše države in izdajati uverjenja (potrdila o izvoru blaga). Z ozirom na to, da je število vlagateljev v zadnjem času izredno naraslo, je banki bilo mogoče, da je zvišala obrestno mero za hranilne vloge na 4%.

g Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 132,23 do 132,50 naših kron, za 100 avstrijskih kron je plačati 23 do 23½ naših kron; 100 nemških mark stane 215-216, 100 čehoslovaških

kron 196 do 198 in 100 laških lir pa stane 675 do 680 jugoslovaških kron.

Novejše.

Na seji konstituantne 16. t. m. je branil patrijotizem Narodnega kluba dr. M. Drinkovič. Govornik se je zavzel za pokrajinsko avtonomijo in ostro nastopil proti vladnemu ustavnemu načrtu. Za Drinkovičem je govoril radikalec Grgin in dr. Korun. Na isti seji popoldne je izrul svojo jezo na Hrvate in Slovence v govoru Svetozar Pribičević. O ustavi sploh ni govoril nič, ampak je samo zbadal Hrvate in Slovence. Pribičevićeva kleveta je skušal ublažiti Pašič, ki je pa govoril protiautonomistično. „Jutro“ poroča, da se je vršilo po Pašičevem govoru glasovanje. Od 320 glasov je bilo 227 za, 93 pa proti. Kot prvi je glasoval proti dr. Trumbič, oba Kristana s socialisti. Jugoslovanski klub in komunisti. Po poročilu „Jutra“ je glasoval za tudi Avramovič.

Jugoslovanski klub je odbil Pašičevo ponudbo, da bi se ertal iz ustave „kancelparagraf“, ako bi poslanci kluba glasovali za prehod iz generalne v specialno debato o ustavi. Dr. Korošec je Pašiču sporočil sklep kluba, da se pogajanja na

taki podlagi sploh ne morejo vršiti. Kaj bo s Koroško? Razmejitve na Koroškem je odgodena na nedoločen čas, ker je vrhovni svet v Parizu poslal naši in avstrijski vladi obvestilo, da je vzel na znanje protest naše vlade proti krivični in nasilni izvršitvi ljudskega glasovanja na Koroškem.

Heror fašistov pridobiva na Reki vedno širša tla. V Bakar je prispelo 80 beguncev, ki pripovedujejo o grozodejstvih reških fašistov. Vsa preganjanja fašistov so naperjena proti pristašem Zanelle in Jugoslovanom. Banditi vdirajo in krađejo po stanovanjih. Pričakovati je, da bo do meščani Reko trumoma zapustili ako fašisti ne odnehajo. Ljudje zapuščajo svoje domove brez vseh sredstev.

Nemški odgovor je zadovoljil vlade zaveznikov. Listi poročajo, da je Lloyd Georges prečital v spodnji zbornici odgovor nemške vlade na ultimatum zaveznikov ter izjavil: „Obvestil sem takoj brzojavno vse udeležene države in smatram to za popoln sprejem vseh zahtev.“ Tudi v francoskih vladnih krogih je vzbudil nemški odgovor zadovoljnost.

Nadaljnja zasedba Nemčije ustavljena. Ker je Nemčija sprejela ultimatum zaveznikov, je usta-

vljena nadaljna zasedba nemškega ozemlja. Francija ima v Poenubriju 23 tisoč afriških črncev. Na ozemlju Düsseldorfa ostane 6 francoskih divizij tako dolgo, dokler Nemčija zaveznikom ne izroči prve milijarde zlata. Na sestanku vrhovnega sveta dne 1. junija bodo določeni ukrepi glede plačevanja odškodnine, ki jo ima plačati Nemčija.

Gornja Slezijska v oblasti upornikov. Med poljskimi vstaji in medzavezniško komisijo je sklenjen dogovor, ki priznava takozvano Korfantiyevovo črto kot demarcijsko črto uporniškega gibanja. Ker je stopila Francija odločno na stran Poljske, je vsled tega ogorenje Italijanov, ki so imeli v teh pobojih 30 do 40 mrtvih, zelo veliko. Francoske oblasti so v vseh od upornikov zasedenih mestih imenovala za župane kakega poljskega poveljnika vstaških čet. Poljska vlada je medzaveznikom obljubila, da bo sodelovala pri omejitvi vstaje, zaprla meje in prepovedala nabor prostovoljcev. Na seji vrhovnega sveta dne 1. junija t. l. se bodo natančno določile meje v Gornji Slezijski.

Italijanska vlada zahteva od poljske vlade 15 milijonov lir kot odškodnino za one italijanske častnike in vojake, ki so padli v bojih v Gornji Slezijski.

MALA OZNANILA

„Slomšek“ ima svoj redni letni občini zbor na Binkoštno nedeljo popoldne ob 1. uri v svojih prostorih. Na redu je: Poročilo odbornikov, volitev počitniškega vodje. Vsi gg. starešini iskreno vabljeni. Predsednik.

Velik konjski sejm
v Ljutomeru se vrši 17. maja t. l. Konjerejci, priženite veliko število konj, kupci priete v obilnem številu!

Hiša, enonadstropna v mestu na prodaj. Pojasnila daje iz prijaznosti, Ogner, Maribor, Vetrinjska ulica 5. 259

Portland cement
zanesljivo pravi, najfinejši karbolinej in ter za štrihanje lesa po tovarniških cenah, samo v veletrgovini

Ivo Andrašič Maribor
1-3 Vodnikov trg 4. 251

Pozor posestniki vinogradov!
Za škropljenje! Zagorsko apno posebno lepo, galica prava 99 odstotna, žveplo rimsko, fino, vse ravnokar došlo v veletrgovini

Ivo Andrašič Maribor
1-3 Vodnikov trg 4. 252

Begunka iz Koroškega, vdo otrokom, starim 8 mesecev, brez sredstev, želi nastopiti kako službo za gospodinjstvo. Razume vsa gospodinjstva dela, je tudi zmožna voditi kako gostilno. Ponudbe na naslov: Gospa Ivanka Polimante, Maribor Tattenbachova ul. 16, II. nadstr. 257

Konj, lep, črne barve, 5 let star, 1 poni, mlad, čistokrvjen konj, se prodaja zaradi pomanjkanja krme; prodaja se tudi 1 landauer, koleselj, 2 tovarna voza. Vpraša se v Mariboru, Glavni trg 4 v trgovini. 258

Štefan Strašek, Cetine, Kovaška ulica 1
Priporoča svojo zalogo čevljev moške in ženske za otroke vsakovrstne fine in domačega izdelka kakor tudi popravila točno po zmernih cenah. 154

Starorenomirana tvrdka
Alojzij Zoratti
cerkveni pozlatař, specialista v restavriranju oltarjev, kipov, umetnin itd. se priporoča č. duhovščini za naročila. Mojestersko delo. Zmerne cene. Skladišča poljskih križev in 1-108 razpel. 254
MARIBOR, Strossmajerjeva 3.

Otvoritveno naznanilo.

Čast mi je cenjenemu občinstvu priporočati svojo v Gosposki ulici v Mariboru na novo otvoreno

trgovino z zlatnino, srebrnino, urami in optičnimi predmeti.

Cene nizke. Postrežba točna in solidna. R. BIZJAK.

Ceno kupite moške hlače dobre kron 120-190-230-290, moške spodnje hlače K 80- in 88-, srajce pisane ali bela K 120-145-, 170-, hlačevina 126 cm široka 1 m K 70- do 148-, plavotisk, lep, 1 m K 40-, 45-, 48-, oksford, dober 1 m K 40-, 46-, rujavo platno 1 m 34- do 40-, šifoni, fini 1 m K 42- do 50-, predpasniki za ženske K 58-, 66-, 72-, 85-, glavni robci, lepi 1 K 30-, 36-, 42-, konjske strange 1 par K 24-, 30-, 38-, 44-, uzde navadne in pletene K 15-, 17-, vrvi za perilo, zidarje, tesarje in seno; ležni-gumi plašč, angleški kron 1120-, žamet rižast, črn, rujav in zelene barve za moške obleke 1 m K 130- do 145-, toaletno milo, žepna zrcala, britve, aože, trake za čevlje, cigaretna papirčke, vse vrste krtač, lasne igle, glavničke in raznega drugega blaga v zalogi

Alojzij Gnušek, Maribor,
Glavni trg št. 6, Slovenija. 65

URE vsake vrste se sprejemajo v popravilo. Zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Kupujem srebrne krone, dvekrone nove, srebrne goldinarje itd. 10-10

Jan Ignacij,
Maribor, Grajski trg (v gradu).

Srebrne krone,
srebrne dve- in petkronske novce, srebrne goldinarje, staro zlatnino in zlatnike kupuje

Avugust Wapper, zlatar,
Maribor, Stolna ulica 1. 242
3-3

Kolje, kalano, prvovrstno, prodaja F. Gnušek, Maribor, Meljska cesta 29. 248
2-2

Zanesljivo blago! Nizke cene!
Razne zanesljivo idočje ure, krasne verižice, obeske, uhane, ovratne verižice in vsa druga primerna

darila za birmo
kupiš najceneje in najbolje pri
R. Bizjak v Mariboru, Gosposka ulica št. 16.

Okrogel in rezan les, trame
kupi vsako množino
„**DRAVA**“ lesna industrijska delniška družba,
4+ Maribor Aleksandrova cesta 51. 207

Zdravilišče Slatina Radenci
na progi Maribor-Ljutomer
Otvoreno od 1. junija do 15. septembra.
Naravne ogljično kisele kopeli. 256
Prospekte razpošilja in pojasnila daje ravnateljstvo ali osebno anon. ekspedicija Jadran, Maribor

Pridobivajte naročnike! Naznanilo! Lovci pozor!

LIVARNA
ZA
ZVONOVE IN KOVINE
POPREJ DENZELA SINOV
MARIBOR : KOPALIŠKA ULICA 9
je zopet v obratu!
CERKVENE ZVONOVE
izdeluje surove litve v vseh kovinah in zlitvinah (bron, medenina, aluminij itd.)
UMETNA LIVARNA
RELIEFI, CERKVENI SVETILNIKI
Vsa oprema za žgalnice, kletarstva, pivovarne, opreme za plin in vodovod, opreme za cevi, pipe za pivo, uteži iz medenine lastnega izdelka. Popraviljalnica za brizgalne itd.
Inž. J. & H. Bühl. 156

Podpisani naznanjam, da sem otvoril v Dravski ulici 10 (pod Veliko kavarno) svojo trgovino in priporočam pred bližajočo se lovsko sezono predvsem svojo veliko zalogo lovskega streliva prvovrstnega izdelka svetovno znane tovarne »Wöllersdorf« nadalje lovske puške, avtomatične pištole »Steyer« in »Bulldog«-samokrese po najnižjih dnevnih cenah. — Kot bivši strokovni učitelj na kr. puškarski strokovni šoli v Borovljah na Koroškem jamčim za strokovno najtočnejšo in popolnoma zadovoljivo izvršitev vsakega tudi najmanjšega naročila.
Z velespoštovanjem
JANKO RAVNIK,
konc. puškar, MARIBOR, Dravska ulica 10. 253

Dražba
dveh angleških polnokrvnih, dobro sparjenih zrebcev se vrši dne 18. maja 1921 ob pol 9. uri na jahalnicni državne zrebčarne na Selu pri Ljubljani.
260 Vodstvo državne zrebčarne.

RUŠKA KOČA
pri Sv. Anehu na Pohorju, 1250 m, pošta in železniška pošta Ruše
Plantnsko letovišče v krasni legi
Mrzle in tople kopeli
Izprehodi po gozdu
Oskrba od 1. maja do 15. oktobra
Poštna zveza triletna na teden

Inserirajte v „Straži“!